

YAPILARINA GÖRE SÖZCÜKLER ETKİNLİĞİ

Basit Sözcükler :

Hiç ek almamış , ya da yapım eki almamış sözcüklere basit sözcükler denir.

ÖRNEK : şemsiye – kalem – masa

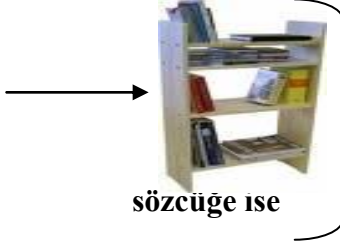
Şimdi yazacağım sözcüklerin eklerine dikkat edin.

Elbiseler → **elbise + ler** (bu sözcük çoğul eki almış.Ama aldığı ek sözcüğün anlamını değiştirmemiş.O haldesözcük olur.

Aşağıdaki sözcüklerden basit olanın daire içine alın.

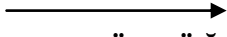
* memur	* baloncu	* balığın	* mısırlık	* kitapta	* sözcüğün
* gökyüzünde	* aşçının	* korkusuz	* elma	* karakolun	* güvenlik
* masallar	* durgun	*futbolcu	*yolluk	*bahçe	*kale

Türemiş Sözcükler :

Gördüğünüz gibi kitap sözcüğüne getirdiğimiz bir ek,sözcüğün anlamının değişmesine neden oldu.Kitap sözcüğü “lık” eki alarak kitap konulan raf anlamına geldi.Sözcüğün anlamını değiştiren eklere YAPIM EKİ , yapım eki ile yeni bir anlam kazanan **TÜREMİŞ SÖZCÜK** denir.

Kitap

Kitap + lık

SÖZCÜĞÜN ANLAMINI DEĞİŞTİREN EKLER (YAPIM EKLERİ)

BİLGİ: Sözcüğün sonuna eklenerek anlamını değiştiren, yeni anlamda sözcük türeten ekler vardır. Bu eklere **YAPIM EKLERİ** denir. Yeni anlam kazanan sözcüklere **TÜREMİŞ** sözcük denir.

Sözcüğün sonuna gelen her ek yeni anlamda sözcük türetmez. Örnekleri inceleyiniz.

gel → Ek almamıştır.

masa → Ek almamıştır.

evden → Ek almıştır. – den eki sözcüğün anlamını değiştirmemiştir.

oduncu → Ek almıştır. –cu eki odun satan kişi anlamını kazandırmıştır.

kitaplar → Ek almıştır. – lar eki sözcüğün anlamını değiştirmemiş, çoğulluk anlamı kazandırmıştır.

kömürlük → Ek almıştır. –lük eki kömür konulan yer anlamı kazandırmıştır.

Yeni anlamda sözcük türeten başlıca ekler şunlardır:

- ci (-cı, -cu, -cü, -çi, -çı, -çu, -çü) → evci, kömürcü, simitçi, yolcu, sanatçı, ayakkabıcı

- li (-lı, -lu, -lü) → evli, akıllı, tuzlu, köpüklü

- lik (-lık, -luk, -lük) → kalemlik, kitaplık, tuzluk, gözlük

- siz (-sız, -suz, -süz) → deftersiz, akılsız, susuz, sütsüz

- gin (-gın, -gun, -gün) → bilgin, salgın, baygın, soygun, ölgün

- gi (-gı, -gu, -gü) → bilgi, sevgi, görgü, sorgu, sargı, saygı, kaygı

- daş (-taş) → vatandaş, soydaş, yurtdaş, sırdaş

Yapım eklerini : (Yazın)

Aşağıdaki sözcükleri türemiş sözcük yapın.

Mısır :..... Güneş :..... Top :..... Futbol :

Yat : Dur : Masal: Bayram :

Aşağıdaki türemiş sözcükleri kökünü yaz.

Yaşlı: ...Yaş.....

Vurgun :

Kolluk:

Kemancılar :

Sululuk :

Dondurma :

Küskün :

Yoldaş :

Sırdaşlık :

☞ Aşağıdaki sözcüklere uygun ekleri getirerek TÜREMİŞ sözcükler oluşturunuz.

şeker → ...şekerli....- ...şekersiz....- ...şekerlik...- ..şekerci...- ...şekercilik...-..şekercisiz...

su →

boya →

kapı →

çöp →

yol →

yağ →

ekmek →

göz →

yağmur →

☞ Aşağıda verilen eki kullanarak sözcük türetiniz. (Açıklamalardaki sözcükleri kullanmayınız.)

- cı : ...ayrancı... - cu : ...oduncu.... - çi :simitçi... - çü : ... sütçü...

- lı : - lu : - lü :

- luk : - lik : - lük :

-sız : -süz: - suz:

- gin : - gın : - gi :

- daş: - gü : - gı :

ÖĞRENDİK Mİ?

1. “ Bakkaldan şeker alıp, şekerliğe koydum. “ tümcesinde türemiş sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

A. şekerliğe B. bakkaldan C. koydum

2. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi sözcüğün anlamını değiştiren bir ek almamıştır?

A. tersiz B. terzi C. terlik

3. “Annem sütçüden süt aldı.” tümcesindeki yapım eki hangisidir?

A. -den B. -dı C. -çü

4. . “ Hafta sonu arkadaşım ile kitapçıya gideceğim. ” cümlesinde hangi kelime türemiş isimdir ?

A. hafta B. arkadaşım ile C. kitapçıya

5. Aşağıdaki isimlerden hangisi türemiş isim değildir ?

A. göl B. sözlük C. gözlük

6. “ Çiçekçiden güzel bir çiçek aldım. ” cümlesinde hangi kelime türemiş isimdir ?

A. çiçekçi B. güzel C. bir

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde türemiş kelime yoktur ?

A. Yolcular otobüse bindiler. B. Bahçede çocuklar vardı. C. Yemek biraz tuzsuz olmuş.

8. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi türemiş kelime değildir ?

A. sözlük B. sözcü C. söz

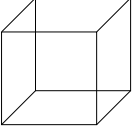
9. “ Buz ” kelimesinin sonuna aşağıdaki eklerden hangisi getirilirse yeni bir isim türetilir ?

A. - luk B. - dan C. - lar

10. Aşağıda verilen kelimelerin hangisinde yapım eki kullanılmıştır ?

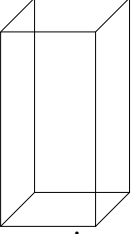
A. salı B. halı C. kirli

NEDEN OLUŞUR?

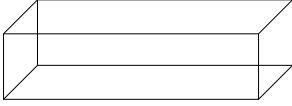
küp

..... tane kareden,..... köşeden ve ayrıttan oluşur.

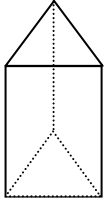
kare prizma

.....
.....

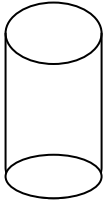
dikdörtgen prizma

.....
.....

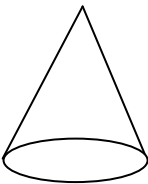
üçgen prizma

.....
.....

silindir

.....
.....

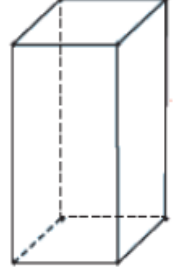
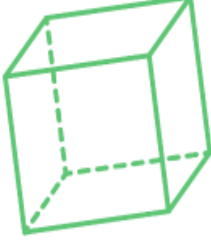

koni

.....
.....

GEOMETRİK CİSİMLER

1. Aşağıda verilen geometrik cisimlerin benzer ve farklı yönlerini yazınız.

Benzer Yönleri

Farklı Yönleri

Benzer Yönleri

Farklı Yönleri
